

Duch doby a duch Evangelia

(pastorálka 30. ledna 2017, Havlíčkův Brod, delší verze kázání)

Téma této pastorální konference znáte, je to také téma této úvodní bohoslužby: Duch Evangelia a duch doby. V programech byl uveden dopis ap. Pavla do Říma, ale nakonec jsem se rozhodl pro jiný text – příběh o Ježíšově uzdravení v sobotu. Zajímá mě totiž Ježíšův přístup k této otázce. S Ježíšem bylo dobře kdekterým hříšníkům hledajícím pomoc. Toto u Pavla tak zřetelně nevidím. Ježíš je pro mě vzorem myslitele a učitele, také v mé práci ředitele je pro mě vzorem svým velmi efektivním a přímočarým pojetím služby.

Jak příběh souvisí s naším tématem? Je-li šabat příkladem kulturní instituce, lze na tomto příběhu sledovat, jak Ježíš řeší napětí mezi jeho radostnou zvěstí a kulturou jeho doby. Ježíš je totiž duch oživující, narodil se a plně inkaroval do konkrétní doby a kultury, přesto i po dvou tisíciletích žasneme nad způsobem, kterým dokázal tu kulturní podmíněnost přesahovat.

Dvě věci chci nově uvidět a jedné tímto kázáním dosáhnout:

1. Potřebujeme nově uvidět, že někdy jsme víc křesťané, jindy jsme zase víc Češi a Moravané. Jsme děti své doby víc, než si jsme ochotni připustit.
 2. Potřebujeme také nově uvidět, jak Ježíš je součástí kultury své doby, a přitom ji přesahuje, narušuje i odmítá.
- A jednu věc chci tímto kázáním dosáhnout – pozvednout srdce a nitro k Bohu, vložit se do jeho rukou – On nám vládne s láskou a trpělivostí.

Ježíš a kultura

Nebojte se, není mým cílem vás šokovat něčím novým. Naopak připomenu to, co důvěrně známe, co nás učí Písmo i Duch svatý mnoha způsoby a v různých situacích. Přidejte se ke mě...

Ježíš v mnohém vybočoval ze způsobů své doby – ne v té či oné jednotlivosti, ale celek jeho života je prostě nezařaditelný a zároveň pro tehdejší kulturu ohrožující. Ježíšovu jedinečnost ilustruje, co řekl Richard Niebuhr: „**Ježíš byl produktem své kultury do té míry, že ke každému etickému či náboženskému výroku v evangeliích lze nalézt obdobu v židovských spisech té doby, přesto tehdejší kulturu zásadně ohrožoval tím, že etiku i víru oddělil od zbytku života společnosti a očekával nastolení „království ne z tohoto světa“ výhradně Boží mocí.**“ (Niebuhr H. Richard. *Christ and Culture*. New York: Harper & Row, 1975, str. 3)

Já se zaměřím na velmi důležitý rys životního stylu Ježíšovy doby – den odpočinku, šabat. Víme, že na jedné straně Ježíš tvrdí, že přikázání platí a sám je dodržuje. Lidé kolem něj si to však nemyslí, vidí totiž něco jiného – neúctu k tomuto kulturnímu výdobytku a velmi nebezpečnou svévoli v nakládání s Božím přikázáním. Význam šabatu pro tehdejší židovstvo všichni známe.

1. Naše doba a zvykovost (12 min)

Pokusím se nyní trochu charakterizovat společnost, jejíž jsme součástí. V mysli vycházím z tohoto sálu a chodím po pracovištích křesťanů ve státním i veřejném sektoru, na párty, za kulturou a pak se zastavím dole v restauraci hotelu. Chci, abychom uviděli, jak moc jsme součástí kultury své doby a jakou to má sílu, když promlouváme jazykem, kterému druzí rozumí. Chci se vyhnout různým klišé a také dojmologii. Proto jsem si vybral tři konkrétní příklady.

Vzal jsem si k ruce knihu **Zd. Nešpora**, *Příliš slábi ve víře*, která se zabývá právě vývojem religiozity na našem území. Jeden z jeho závěrů zní: **Svou víru či nevíru prožíváme hodně ze zvyku** (str. 12). Co tím přesně myslí? Po celé 20. století podle něho v naší společnosti převládá chápání, že církve strhávají zpátky, zatímco progresivní část společnosti jde vpřed. *„Současná česká společnost tedy stále není ani tolik ateistická..., jako spíše proticírkevně zaměřená... Češi odmítají křesťanského Boha, v „něco“ však obvykle věří a současně si to „něco“ připodobňují strukturám zlomků křesťanské paměti zasutým ve společenském vědomí.“* (str. 188) Církev přitom sleduje očima sociologia a podle něho se nijak zásadně neliší od jiných útvarů ve společnosti (tu ji přirovnává k odborům, jindy zase k firmám).

Zvykovost mapuje na způsobu loučení s mrtvými, které je v západní Evropě dodnes pod monopolem církve: Výsledek jeho zkoumání je ten, že počet církevních pohřbů od konce 19. století klesá (drobný nárůst nastal v polovině 50. let, v roce 1968 a pak koncem 80. let). Komunistický režimrazil ateistický pohřeb. Po revoluci se ukazuje, že ateistický pohřeb většina společnosti přijala jako normu, která jim však esteticky ani finančně nevyhovuje. ČR drží smutné prvenství v tom, že podle výzkumu v roce 2008 polovina dotázaných odpověděla, že chce pohřeb bez obřadu nebo je jim to úplně jedno. S tím se také pojí šokující množství nevyzvednutých uren, o které nikdo nemá zájem. Je to zřetelný příklad toho, že naši spoluobčané jsou trvale proticírkevně naladěni dokonce i v oblasti, která již nikomu neublíží. Přitom v jiných evropských zemích pohřeb často slouží k tomu, že se lidé „ke své církvi“ přihlásí alespoň takto. Zároveň se to naše společnost to snaží něčím nahradit, ale mají dost zdravého rozumu na to, aby poznali, že to není ono.

- Naše společnost je zvyklá, že církve není nositelkou pokroku. Mají nás ve škatulce – od nich nic nečekám, leda nějakou všivárnu. Je-li však pravda, že i my jsme Češi a Moravané, pak v této škatulce velmi pravděpodobně máme i sami sebe.
- Máme cit pro to, když někdo zesměšňuje sám sebe tím, že se bere moc vážně. Jsme Češi, takže v sobě máme ten ironický úsměv, který v nás vyvolává, když vidíme někoho, kdo něco „žere i s navijákem“.

Jaká je JEŽÍŠOVA REAKCE na takovouto zvykovost? Vždyť on žil v době, kdy většinová společnost čekala od synagogy to nejlepší?! Při nejmenším jednu spojitost tu však vidím – i Ježíš čelí zvykovosti. My jsme probuzenečtí křesťané. Všichni zdůrazňujeme osobní obrácení a tím se snažíme čelit té zvykovosti. Pozoruj tedy Ježíše, který slaví tento šabat, je mezi lidmi, jde navštívit nemocné u rybníka Bethesdy

nebo se tam jde omýt či osvěžit. Ježíš dodržoval tyto zvyky. Měl však ještě jeden zvyk – sledovat, co dělá jeho Otec.

- Ježíšovo jednání vyrůstá ze vztahu (v. 20): **Otec miluje Syna a ukazuje mu, co sám činí.** Tak to je husté! My se snažíme vědět, co a jak, známe sebe a známe své pappenheimské. Místo toho Ježíš čeká a vyhlídí, co mu jeho nebeský Otec ukáže. Podstatou křesťanské víry není mít něco, ale mít někoho. A to někoho většího – Pána, který ve své lásce s námi komunikuje.
- Tedy nikoli: „~~Pane, požehnej tomu, co děláme!~~“, ale „Pane, ukaž mi, co děláš, ať se k Tobě mohu přidat.“ Možná tomu říkáme „chodit Duchem“, rozhodně to však není nějaká přesně daná metoda.
- Není to však vyhlížení nervózní, úzkostlivé či neurotické. Ježíš to říká jako prosté vysvětlení. A když učedníkům říká „beze mne nemůžete činit nic“ (J 15,2), opět to říká bez zvláštní nervozity, vždyť je to součástí vztahu, je to tak docela normální.

Výsledkem je „provokace“. Nelze si dost dobře představit Ježíšovu osobu bez tohoto provokativního prvku. Mohl uzdravit jiný den, ale tento den je sváteční, dnes je ta správná chvíle na to uzdravit! Ale pojďme si ještě pečlivěji všimnout Ježíšova způsobu provokace – neprovokuje slovy, ale svým jednáním. Tím se od sebe zásadně liší novátoři od agitátorů. Ježíš není agitátor, on jde a jedná. Rádi pak přemýšlíme nad těmi slovy, kterými Ježíš své jednání vysvětlí. Vezměme však vážně, že jeho slova jsou až 3. nebo 4. krok v řetězci událostí, které Ježíš rozpojuje. Jen si to představte, chcete druhým něco podstatného sdělit (Ježíš dává znamení k víře):

1. Uděláte první věc a to tak, že na to druhí budou nuceni nějak reagovat. Ježíš chtěl svátek slavit tím, že uzdraví.
2. Ale řekl uzdravenému, že má své věci nosit, nikoliv odnést si, ale prostě nosit. Zbal si svá fidlátka a nos je. Jak vypadá místo bezdomovce, který tam bydlí alespoň druhou sezónu? To podle mne nebyla lehká deka, která se vejde do jedné igelitky. Dlouhodobě nemocní mají svá lůžka nebo vozíky pěkně vymazlené – s různými držáčky a pomůckami, zpravidla jich mají celou řadu.
3. No prostě uzdravený chodil a nutně to muselo vyvolat nějakou reakci. Když ho konfrontovali strážci pořádku, musel být nutně zmatený, protože Ježíš k němu promluvil jazykem jeho velkých potřeb. A teď narazil.
4. Pak uděláte něco dalšího. Ježíš ho našel v chrámu. Co myslíte, poznal ho Ježíš podle toho, že mě obě ruce plné věcí, pod paží srolovanou rohož atd.? Nebo to vše leželo u brány na chrámové nádvoří? Ježíš ho najde: „Jsi zdrav!“ A dodá kamarádskou radu: „Už nehřeš, ať nedopadneš ještě hůř...“ Co asi bude reakcí dotyčného člověka? Ani se nestihl Ježíši poděkovat za oplétačky, které teď má, a k tomu ještě tohle – prý abych si dal bacha! Co udělá tento vděčný člověk? Jde a napráší ho...
5. Pro Ježíše se věci vyvíjejí dobře, jdou, jak si je představoval. A tak tweetne větu: Můj Otec stále pracuje, proto i já pracuji.
6. Teprve v tuto chvíli se blíží chvíle, kdy to bude moci trochu vysvětlit. Také vám to přijde mediálně skvěle zvládnuté?

Ježíš čelí zvykovosti tím, že provokoval. Když si tuto Ježíšovu provokaci představuji v současnosti, budu teď trochu hloupě citovat sám sebe... Když učím systematickou teologii, vysvětluji její význam také těmito slovy: „**Věrouka pomáhá zcelit život věřícího napříč různými oblastmi jeho života, pokud se podaří v každém článku víry uchopit to opravdu podstatné. Tím získáváme moudrost a odvahu k rozhodnutím a radikální aplikaci Evangelia, která se i beze slov stává výzvou lidem kolem nás k hledání živého Boha.**“

- Co znamená zvěstovat Evangelium dnešním lidem kulturním jazykem, kterému rozumí i jejich sklon žít ze zvyku? Budu vám vyprávět příběh, který jsem před pár dny slyšel.
 - Učil jako řadový učitel hudební výchovu a možná ještě nějaký jiný předmět. Vedle toho vedl v církvi dorost a dělá to dobře.
 - Pak ředitel chtěl mimoškolní aktivity školy posílit letním táborem. Tento křesťan si to vzal na starost a vtáhl do toho některé spolupracovníky z dorostu. Ředitel se mezitím změnil, zájem však trvá. S vedením táborů začali pomáhat jeho odrostlí žáci.
 - Loni vedení školy rozhodlo, že letní tábory doplní pravidelným kroužkem, jakýmsi skautem. Náplň kroužku je obdobná jako na dorostu, vč. čtení biblických příběhů. Vedoucí si sliboval, že rodiče řadu dětí stáhnou a skupina nebude tak velká. Nestalo se.

Oba si to vykládáme tak, že rozhodující slovo hraje kvalita služby a důvěra, kterou mezitím získal jak u vedení školy, tak u dětí a rodičů. Kdyby se to dětem nelíbilo, není co řešit. Když se jim to však líbí, rodiče jsou před rozhodnutím povolit / nepovolit. Zmínil jeden případ odrostlého kluka, který s tím pomáhá, u kterého si rodiče vymínili, že nebude chodit v neděli do kostela. Ke skutečně radikálnímu životu Evangelia je totiž potřeba, abychom to měli v hlavě opravdu dobře srovnané! Přechod k druhému bodu

Tak to je první příklad. Přemýšlíme zde nad naší společností. Nedivil bych se však, kdyby mnozí z vás namítli: „**Jenže já se necítím být součástí dnešní společnosti.**“ Tento pocit má pochopitelně řadu důvodů. Jedním z nich je skutečnost, že jsme občané Božího království. Tím, však většinou nevysvětlíme mnoho svých zvyklostí – které noviny čteme, co se nám v TV líbí a co nelíbí, s kým se stýkáme víc – svými sourozenci nebo rodiči své ženy, kterému týmu fandíme a proč nosíme knír nebo naopak ne. I tyto věci chceme vysvětlit tím, že jsme občany Božího království? Myslím, že existuje daleko prozaičtější vysvětlení – je to kultura, která byla v ČSSR před nějakou dobou. Asi v době, kdy jsme vyrůstali, nebo možná i v době, kdy vyrůstali naši rodiče, kteří tuto kulturu zakonzervovali. Velká část lidí však dnes je již někde jinde. Otázka tedy nezní, podléhám okolní kultuře nebo nikoli, ale zní z které doby a které skupiny lidí pramení kultura, kterou jsem si osvojil?

Netušil jsem, jak velký vliv na mě bude mít zákon o narovnání křivd mezi státem a církvemi – až zpětně jsem si uvědomil, že já se poprvé v životě začal cítit jako občan tohoto státu. Do té doby jsem věděl, že jsem součástí nechtěného ghetta, na okraji

společnosti. To se však změnilo. A tato změna pomalu proniká do mého každodenního života a služby.

Možná namítnete – a toto jsi v evangeliu Jana vyčetl, že jsme leckdy více Čechomoraváci než křesťané? Lidé v Ježíšově okolí pěstovali kulturu, které zároveň podléhali. A nebyli to žádní tupci, nepovažují se za chytřejšího než byli oni. Ježíš však pronikavě tuto kulturu přesahuje. A já ani vy nejsme Ježíš. Jsem podobný učedníkům a lidem kolem něho, kteří se stále něčemu diví a nechápou Ježíšovo počínání. Ježíš musí své současníky, zdůrazňuji zbožné současníky, konfrontovat s Evangeliiem. A je osamocený, nikdo z učedníků v tom „nejede s ním“. Přiznávám si, že nejsem lepší. I já potřebuji být konfrontován Evangeliiem.

2. Co sis navařil, si sněž

Druhým kulturním textem je písnička **Xindla-X**, v které mimo jiné zpívá také o pokání. To mě zaujalo – co tím asi tak myslí? Píseň je rozhovorem mezi notorickým alkoholikem, který uvažuje o tom přestat, s nějakým druhým člověkem, asi mladším, rozhodně velmi skeptickým a trochu ironickým. Xindl-X věnuje svým textům pečlivou pozornost, tato píseň má k 1 mil. shlédnutí¹.

Mluví o pokání, o zpovědi nebo mytí si rukou, o posledním pomazání, o stvoření člověka z prachu. Věřím, že mu nekřivdím, když za klíčovou větu písně považuji část refrénu, kde zaznívá osudová rovnice „co sis navařil, si sněž“. Pokání je jako znečitlivění, je to hřebík do rakve, žádná naděje není, protože bohem písně je neúprosné „co sis navařil, si sněž“.

Už zítra přestaneš pít je to jistý.
Dneska je to naposled život není med.
A tak není divu že si dneska ještě dáš panáka k pivu,
jenom setřást ten stres, co ti na záda vlez ...
zítra začneš nověj život, oba to víme, zítra přestaneš pít
a dnes to zapijem Jimem Beamem.

a dále: nejsi egoista jen si bereš co je tvoje ...

a pak místo pokání přichází lokání
tohle to lokání umrtvení tvýho svědomí
a na vození sladkýho snění
o tom že i svět venku se změní
tohle je cesta po který kráčíš
v praxi v prach se obrátí z opice vzešel si v opici skončíš
proč tomu vzdorovat když víš že
a ref.: ... A chlast je nejlepší kuchař
A někdy i nejlepší kněz.
Tak si běž pro rozhřešení
pro poslední namazání,
a to co sis navařil si sněž

A důležitá je také ta ironie, sarkasmus, s kterým věci říká narovinu, to my Čechomoraváci máme rádi „*Hele, Slávku, řeknu ti to, jak to je...*“ Všem to nandat, jak se nebojím to říct na plná ústa. A ono jo, máme pravidelně i my na různých konferencích

¹ 27. ledna 2017: videoklip 568 tis., MrMio135 53 tis., TVNota 243 tis., Lukyz 122 tis.

nebo v kázáních záchvaty pravdomluvnosti, ... naplnomluvnosti. Ale nic se nezmění, za týden či za měsíc by nikdo žádnou změnu nezaznamenal.

Jsme křesťané, ale někdy jsme ještě více Češi a Moraváci. Žijeme z milosti. To se však v mnoha případech nevyklučuje s tím, abychom to sobě nebo druhým pěkně po nějaké době sečetli, zcela podle rovnice „co sis navařil, to si sněž“.

JEŽÍŠOVA REAKCE spočívá v tom, že přináší milost a tak oživuje střípky zbožnosti: Jakoby svým jednáním říkal: „Děláte dvě chyby...“ Bud' se nám stane něco zlého a nás ani nenapadne, že si za to můžeme sami, nebo jsme naopak zotročeni myšlenkou, že všechno zlé v našem životě je důsledkem předchozího selhání. Ježíš zde potvrzuje domněnku některých, že ta nemoc souvisela s nějakým hříchem, když uzdravenému říká „Už nehřeš, ať se ti nestane něco horšího...“ (v. 14). Ale zcela vyvrací osudovost tím, že takovému člověku dává zdraví a milost nového začátku. Někdy ta Xindlova rovnice platí, ale jen do okamžiku, kdy zavládne Evangelium, které svou milostí dává život.

Ježíš věděl, že za nás musí zemřít on, protože my to udělat nemůžeme. *Já vám to klidně řeknu, jak to je, Slávku, servítky stranou...* To podstatné udělal on pro nás. On žil svobodně, ví, že my to nedokážeme. On byl schopen dávat a dávat sebe bez manipulace a skrytých zájmů. Na nás takové břemeno nekládá, protože toho nejsme schopni. „Sněž, co sis navařil?“, pokud Ježíš ti nepřipravil něco lepšího!

Zde si uvědomuji, v čem se naše a Ježíšova doba podobá: Kultura Ježíšovy byla odleskem velmi nábožné doby předcházející. Naše sekulární kultura je také odleskem zbožné doby předcházející. Jenže my čechoslováci jsme ve 20. století na tu nábožnou dobu baroka reagovali velmi kriticky a nevraživě, zatímco Židé 1. století reagovali v mnohém zbožně.

V obou případech však společnost obsahuje symboly a instituce té předchozí nábožné doby. Také naše společnost obsahuje různé střípky a relikvie křesťanskosti, jak o tom mluvil úvodní citát Zdeňka Nešpora. To jsou ty křesťanské pojmy v popové kultuře, anebo právě den odpočinku. Také proto jsem vzal za příklad Ježíšovu konfrontaci o šabat, protože den odpočinku je pojítkem naší doby s tehdejší. Ježíš tvrdí, že tehdejší způsob slavení šabatu není dobrý, neodpovídá Bohu. My dnes říkáme totéž, způsob, jakým lidé běžně tráví neděli neodpovídá Stvořiteli.

Z toho plyne výzva: berme tyto střípky a nechme, aby je Ježíš oživil milostí, která přináší život!

3. Odpor k institucím (9 min)

Dalším **Nešporovým** závěrem, který všichni důvěrně známe, je odpor k institucím – nejen církevním. My se neradi zaprodáváme ať již politickým stranám, náboženským institucím nebo komukoliv, kdo by zavazoval naše svědomí. Všimá si podobně klesajícího počtu odborářů jako členů církví. Žijeme v kultuře, která má své (dobré) důvody k tomu přezírat církev jako instituci.

JEŽÍŠOVA REAKCE: Tou institucí je zde šabat, klíčová společenská instituce Ježíšovy doby. Ano, šabat je především Boží přikázání, je to však také nástroj pro sledování

loayality obyvatelstva. Bylo možné sledovat, kdo jak jej dodržuje, kdo se k jakému proudu hlásí a zda se blíží tomu, aby většina obyvatel šabat dodržela. Jde o šabat sváteční a Ježíš jej dodržuje, ale po svém. Co se v tomto příběhu dovídáme o Ježíšově vztahu k náboženským institucím?

- Ježíš přišel na svátek do Jeruzaléma. Svátek není jmenován, podle tehdejšího zvyku se takto mluvilo o svátku stánků (IVP Background Bible Comm.). Dodržuje „církevní kalendář“.
- Uznává chrám a nejen jako místo shromažďování (to víme z jiných míst NZ).
- Uznává autoritu vedoucích Židů. Vidím to v tom, že odpovídá na jejich námitky. A to přesto, že oni mu usilují o život. Brát někoho vážně se zpravidla projeví v tom, že s ním vedu vážný rozhovor.
- Ježíš vlastně využívá toho náboženského provozu své doby, díky němu potkává lidi a může svým způsobem provokace narušovat zaběhlé zvyky.
- Pokud takto významná postava nevystupuje přímo proti establishmentu, vlastně jej tím potvrzuje a pomáhá udržovat. Z toho však Ježíše dost dobře nejde nařknout, protože jeho přístup je takový, že tehdejší instituce účinně rozleptával. První generace křesťanů dávají jasné svědectví, že Ježíš je od mnoha zvyklostí té doby osvobodil.

Podle mne z tohoto příběhu prostě nelze dokazovat, že současná instituční podoba církve má své počátky v Ježíšových slovech a činech. A nelze to dovodit ani z jiných příběhů. Že bychom to tedy měli natvrdo přišít na vrub Duchu svatému a jeho působení po letnicích? Tomu, který „vane, jak chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš odkud a kam“? To asi těžko! Nakonec Ježíš po sobě zanechal v Janově evangeliu jedno takové jasné ustanovení, které by se mohlo stát základem církve jako instituce – o tom je 13. kapitola... Nedivil bych se, kdyby Ježíš sdílel mnohé důvody té čecháčkovské nedůvěry k církevním institucím...

Potřebujeme nějaká pravidla, řády, jasnou domluvu o praktických otázkách. Je tedy něco na Ježíši, co podtrhuje důležitost instituce? Ano, nové přikázání projevít Kristovu lásku, to nelze abstraktně, to lze udělat jedinečně konkrétně. Když stojíme jako jednotliví křesťané uprostřed tohoto světa podobně jako Ježíš uprostřed toho svého, potřebujeme se navzájem povzbuzovat a pečovat o sebe. Zde vidím tu klíčovou roli instituce, vytvořit situaci, v které Kristova láska má dost prostoru. Chápu instituci jako věc případnou, situační.

A teď zpátky k naší současnosti. Od sčítání v roce 2001 se toho hodně změnilo – tehdy se za „osoby bez vyznání“ označilo 60 % obyvatel (6 mil. lidí), zatímco o 10 let později již jen 3,6 mil. osob (tedy 35 %, ještě o 700 tis. méně než v roce 1991). Kampak se nám ti čerchmanti schovali? Členy církví se nestali, to je jasné... Lidé, kteří ubyli v kolonce „bez vyznání“ i „věřící“ se přeskupili do „neuveďeno“ - 4,7 mil. obyvatel se nehlásí ani k víře ani k nevíře. To je dvakrát tolik než všech věřících v ČR, vč. Jehovistů atd.!!!

(Těch je 2,2 mil. obyvatel v roce 2011.) Nešpor o nich říká, že jsou ve svém přesvědčení „nejistí“ (str. 104 a dále)².

- Žijeme ve společnosti, která má z mezinárodního hlediska mimořádně nízké mínění o náboženských institucích. V lecčems souzním a vidím podobné postoje i u Ježíše. Hledám podobný výkyv v mezinárodním srovnání i v pojetí církve. Jestli běžní Češi jsou na tom takhle, to ta církev asi bude vypadat podobně, že? Když však hledám nějaké mezinárodní srovnání v podobách církve (a zde se žel musím odkázat na své osobní zkušenosti a dojmy), docházím k závěru, že české církve nevynikají neformálností (či přímo anarchismem), nejsme po světě proslulí tím, že by čeští křesťané budovali církve zásadně jinak. Jinými slovy, církvi se daří zuby nehty držet instituční standard, který je naší kultuře cizí. Proč to děláme?

Vždyť my Češi máme tak vyvinutý smysl pro to, co je na oko, jen pro fasádu, co není upřímné, smrdí povrchností... Jakože Ježíše následovníci nepatří k oblíbeným platformám v naší společnosti?!

- Rozumím tomu tak, že kolem nás jsou pravděpodobně desítky tisíc lidí, kteří sami sebe nějak za věřící považují, u řady z nich to bude křesťanství, ale neřeknou to nahlas. Jak pastýřsky pečujeme o ně? Ale neberte to tak, že je svou péčí získáme ke členství v církvi, nejsou to nejspíš budoucí členové církve, mohou to však být ovečky našeho Pastýře. Tady je nesmírně důležité, čím přispíváme k té společné kultuře, např. čím sytíme svět internetu. Tito lidé potřebují kvalitní stravu dostupnou on-line. (A ne vše, co zazní v modlitebně, by se mělo automaticky vyvěšovat na internet.)
- Víte o mě, že mi není proti mysli oddávat lidi, kteří nejsou zakotveni v církvi. V srpnu jsem měl jednu takovou svatbu. Nádherná, obřad začínal v pátek ve 14 hodin, poslední skupiny svatebčanů jsme se rozjížděli v neděli v poledne. Na obřadu jsem vystupoval v taláru za toho „kněze“, ve zbývajících desítkách hodin jsem měl řadu rozhovorů s lidmi, kteří do kostela nechodí, ale pokud mají „kněze“ po ruce, využijí toho k vážným rozhovorům. O dvou z těch lidí si myslím, že mají nějaký osobní vztah s Ježíšem. Potkat se s nimi by však znamenalo jít na nějakou další párty, a to bych riskoval, že začnu mít pověst „milovníka hodů a pitek a přítele hříšníků“.
- Zažil jsem nedávno zkušenost s tím, že mě křesťanka označila za ten zrádný establishment, který nemá nic společného s tím laskavým pastýřem Ježíšem. Zajímavá zkušenost... já mám pocit, že bych se bez této zkušenosti obešel. Čtu reakci Židů. Uzdravený jim řekl: „Ten, který mě uzdravil, mi řekl: Vezmi své lože a chod!“ A oni se ho zeptali: „Kdo tě uzdravil?“ Ale kdepak, oni se ptají, na to, co je zajímavá: „Kdo je ten člověk, který ti řekl: Vezmi je a chod?“ Je vůbec nezajímavá, že je uzdraven, je zajímavá jediné – kdo nám tu dělá nepořádek! Nestalo se vám někdy, že jste se v zájmu instituce zachovali přesně takto? Máme také nové zásady a vyznání víry. Všichni jsme při ordinaci podepsali vyznání víry CB. Mám na vás takovou otázku: Kolik z vás si pečlivě četlo nové znění vyznání víry s

² Ale pozor, Zd. Nešpor nemá ještě k dispozici výsledky sčítání z roku 2011, které některé jeho závěry staví na hlavu. On např. říká, že počet přesvědčených ateistů roste na úkor „nejistých“ a „něcistů“ (str. 104).

obavou či nejistotou, čím nyní bude vázáno vaše svědomí? Jelikož jsme to všichni četli víceméně povinně ve staršovstvech, dovolím si tipnout, že ne více než polovina z nás to četla s myšlenkou na podpis, který jsme dali. Kolik vás bylo? :) Já si ten dokument četl se zájmem, ale na podpis jsem si vůbec nevzpomněl... Jsem normální Čech, který tyto věci bere s nadhledem, „jsem přece v poho...“ Opět je vidět, že někdy jsme víc Češi či Moravané než křesťané.

- Máme nově schválený řád. Takový dokument je důležitý, protože je to němý svědek procesu institucionalizace církve. Pamatujete, jak nás před ní na ETS Pavel Černý ve svých hodinách varoval?

Závěr (2 min)

Máme před sebou Ježíše v této konkrétní situaci, sledujeme, jak se vyrovnává v kulturou své doby. Zmínil jsem 3 charakteristiky naší společnosti, vyvozoval jsem je z konkrétních kulturních textů a také jsem je hned komentoval z hlediska příběhu o Ježíši:

1. Zvykovost naší víry či nevíry, kterou Ježíš narušuje svým provokativním jednáním v plné závislosti na Otci.
2. Neúprosná rovnice „sněž, co sis navařil“, kterou Ježíš nevyvrací, ale prolamuje svou milostí.
3. Odpor k náboženským institucím, který není Ježíši úplně cizí a který nám připomíná, že ve společnosti jsou tisíce lidí, kteří mu nejsou úplně daleko.

Kromě knih, které jsem již při kázání zmínil uvedu ještě jméno severoamerického evangelikálního teologa, od kterého se snažím kulturní exegezi učit, Kevin Vanhoozer. Mám zde sebou dvě jeho knihy, které doporučuji.

Mám pro vás dobrou zprávu – my nejsme Ježíš. My podléháme kultuře, kterou jsme si osvojili. On nás však probouzí svým slovem, Jeho Duch nás či druhé skrze nás provokuje, když milost přinese nový život do střípků zbožnosti obsažených v naší kultuře.

Bylo mým cílem pozvednout srdce a nitro k Bohu, vložit se do jeho rukou.

Po písni se budeme modlit a svěříme Bohu svou situaci

Vyznání víry po kázání

Ježíši, ty jsi náš zástupce a oběť smíření za hřích světa. Tvoje smrt a vzkříšení tvoří jediný základ spásy. Tvůj život je příkladem, který nechceme kopírovat, ale mocí Ducha svatého následovat.

Jsme součástí společnosti v České republice, svým životem porušujeme Boží zákon a svou nedůvěrou, pýchou, neposlušností a svévolí tento stav hříšnosti potvrzujeme.

Z Tvé milosti nedostáváme to, co si zasloužíme, ale dostáváme dary, které si nezasluhujeme. Duchu svatý, ty nás svým přebýváním v nás posvěcuješ, vyučuješ a osvěcuješ, vedeš, zmocňuješ a vystrojuješ svými dary k životu, ke službě v církvi i k misijnímu poslání ve světě.

A tak jsme společenstvím těch, kteří byli v Kristu spaseni a Duchem svatým zapojeni do těla Kristova, jehož on je hlavou. Přijali jsme, že naším posláním je uctívat Tebe, Stvořitele, a dosvědčovat všem lidem lásku, kterou jsme přijali.

Proto se nemusíme bát. Jeho milost je silnější než duch doby, ve které žijeme.

Ke konci odhalit své záměry v kázání

Co z naší kultury je v napětí s Evangeliiem

Co z naší kultury je v souznění s Evangeliiem

V čem je Evangelium v konfliktu s kulturou v ČR

Na konci promítnout, co jsem se snažil udelat

Jsme běžní Češi a Moravané, ač v je to konfliktu s Evangeliiem (káz. zvěstuje vysvobození): Nesnášenlivost vůči cizí skupinám lidí. Humor a ironie. Ze zvyku.

Jsme běžní Češi a Moravané a jde to s Evangeliiem ruku v ruce (buď je to Evang. v kultuře nebo dobro stvoření; na to v káz. navazují): Humor a ironie. Neochota k fanatismu a extrémismu. Otevřenost leccos pojmenovat bez příkras (ovšem s humorem a porozuměním). Neinstituční náboženství.

Okolní společnost je v konfliktu s Evang. (zvěstujeme vysvobození).

Vyslovit své předpoklady:

Nelze žít mimo kulturu.

Jsme hlouběji definováni svým prostředím, než si jsme vědomi.

Odluka církve od státu.

Demokracie jako dobrý způsob spravy věcí veřejných.

Sof 1,7-9: Ztiš se před Panovníkem Hospodinem, vždyť den Hospodinův je blízko! Hospodin připravil oběť, jako svaté oddělil ty, které pozval. Stane se v den Hospodinova obětního hodu: Ztrestám velmože i královské syny, všechny ty, kdo si oblékají cizokrajný šat; onoho dne ztrestám každého, kdo přeskakuje práh, ty, kdo naplňují dům svého Pána násilím a lstí.

Porovnat, co naši současníci považují za jádro našeho křesťanství, s tím, co my považujeme za jádro křesťanství. Duch doby je také rozlišení křesť. a evropských hodnot (PaHos Islam, s. 25n)

Předpoklady mého kázání

TEZE: Atheismus a sekularizace jsou dětmi křesťanské kultury

- Tím se myslí skutečnost, že atheismus jako uvědomělý a vyargumentovaný postoj skupiny lidí vyvstane v dějinách v rámci křesťanství. Možná lze říci, že křesťanství atheismus umožňuje, tedy nechává jej žít, a to díky důrazu na osobní rozhodnutí víry, které nelze vnucovat.
- Atheismus je do určité míry definován tím, proti čemu vystupuje, je ovlivněn tím, že se vymezuje právě proti křesťanství.

Postoj ke světu

- Součástí diskuze je biblický důraz na vydělení věřících ze světa:
- Tento legitimní důraz je komplikován biblickým pohledem na společnost jako prostor Božího jednání, konkrétní zbožné principy fungování společnosti např. v Izraeli